

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

за 2015 рік

ПРОМИСЛОВІСТЬ

За підсумками 2015р. порівняно з 2014р. індекс промислової продукції становив 91,1%.

У **добувній промисловості і розробленні кар'єрів** обсяги промислового виробництва проти 2014р. склали 81,2%, а в **переробній промисловості** – 95,1%.

На підприємствах із виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів обсяг промислової продукції порівняно з 2014р. зріс на 4,1%. При цьому зросло виробництво замороженого м'яса великої рогатої худоби (на 70,5%), соняшникової нерафінованої олії (на 28,2%), свіжого чи охолодженого м'яса свиней (на 14,8%), жирних сирів (на 9,1%), круп (на 2,1%). Водночас зменшився випуск рідкого обробленого молока (на 29,7%), хліба та виробів хлібобулочних, нетривалого зберігання (на 15,9%), свіжого чи охолодженого м'яса великої рогатої худоби (на 11,1%), борошна (на 2,4%), вершкового масла (на 1,9%), ковбасних виробів (на 0,6%).

У текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів порівняно з 2014р. індекс промислової продукції становив 83,7%. Менше вироблено вовняних тканин, білизни та речей постільних, взуття.

На підприємствах із виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності випуск промислової продукції склав 58,8%, у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – 93,2%, у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 102,1%, у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування, – 83,1%, у машинобудуванні – 96,3%.

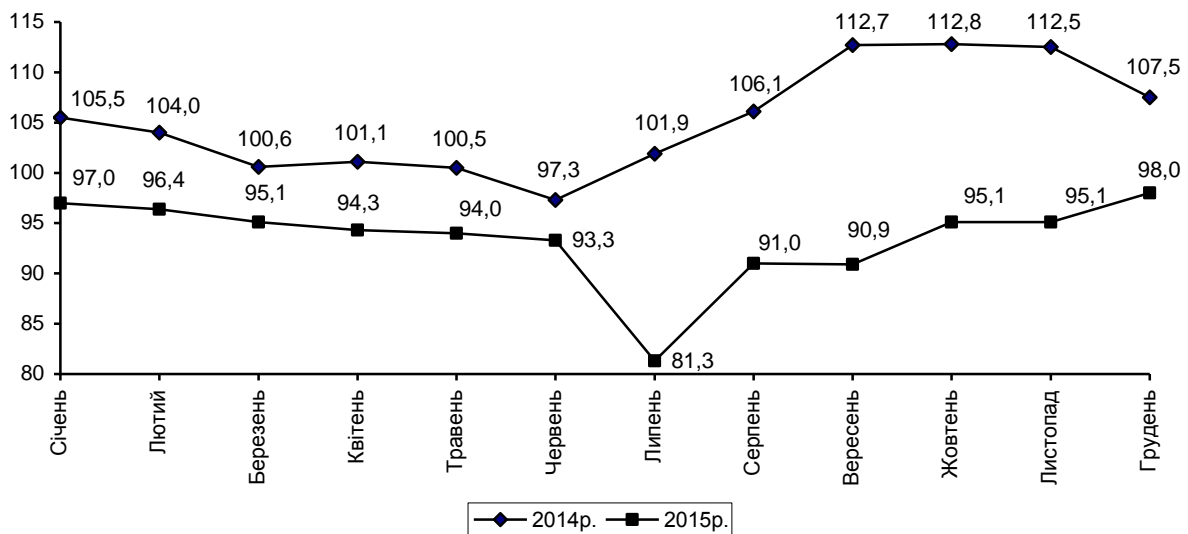
Серед окремих видів продукції менше вироблено шпалер, блоків та цегли з цементу, бетону або каменю штучного для будівництва, елементів конструкцій збірних для будівництва з цементу, бетону або штучного каменю, верстатів для оброблення деревини, вогнегасників, цегли невогнетривкої керамічної будівельної; більше – деревини уздовж розпиляної чи розколотої, пожежних машин та автобусів.

У **постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря** у 2015р. порівняно з 2014р. випуск промислового виробництва становив 89,7%.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

За попередніми розрахунками, у 2015р. **індекс обсягу продукції сільськогосподарського виробництва** в усіх категоріях господарств становив 98% до 2014р. У сільськогосподарських підприємствах він був 99,6%, а в господарствах населення – 95,2%. Індекс обсягу виробництва продукції рослинництва становив 98,9%, продукції тваринництва – 95,0%.

Зміни обсягів сільськогосподарського виробництва
(наростаючим підсумком у % до відповідного періоду попереднього року)

За попередніми даними, у 2015р. в області господарствами всіх категорій одержані 3493 тис.т **зерна** (94,6% обсягу 2014р.), з них сільськогосподарськими підприємствами вироблені 3329,4 тис.т (95,3% загального збору), господарствами населення – 163,6 тис.т (4,7%). У 2015р. з одного гектара намолочено 51,8 ц зернових (у 2014р. – 56,5 ц). У сільськогосподарських підприємствах урожайність була вища, ніж у господарствах населення, на 25,1 ц і становила 53,9 ц з 1 гектара.

У загальному виробництві зернових культур провідне місце належить кукурудзі – 69,9%, пшениці – 21,7%, ячменю – 3,0%.

Насіння соняшнику намолочено 410,8 тис.т, що на 36,3% більше обсягу 2014р., **цукрових буряків (фабричних)** зібрано 311,1 тис.т (на 21,8% більше).

Картоплі накопано 1433,6 тис.т (93,9% рівня 2014р.), виробництво овочів становило 192,2 тис.т (96,9%). Традиційно основними виробниками картоплі та овочів залишаються господарства населення. Їх частка становила 91,4% та 97,2% відповідно.

Плодів та ягід зібрано 21,4 тис.т (на 20,9% більше, ніж у 2014р.).

Господарствами всіх категорій у 2015р. **реалізовані** на забій 57,4 тис.т худоби та птиці (у живій вазі), що становить 87,6% обсягу 2014р., вироблені 552,4 тис.т молока (на 3,5% менше) та 295,4 млн.шт. яєць (на 0,8% більше).

Питома вага господарств населення в загальному виробництві м'яса становила 52,4%, молока – 60,6%, яєць – 80,1%.

За розрахунками, на 1 січня 2016р. **загальне поголів'я** великої рогатої худоби налічувало 204 тис. голів (на 2,3% менше, ніж на 1 січня 2015р.), у т.ч. корів – 117,2 тис. (на 2,4% менше); свиней – 194,6 тис. (на 6% менше), овець і кіз – 32,1 тис. (на 0,9% менше), птиці всіх видів – 3369,5 тис. голів (на 8,8% менше).

У господарствах населення утримувалося 39% великої рогатої худоби (у т.ч. корів – 57,9%), 49,1% свиней, 87,9% овець і кіз та 91,7% птиці від загальної чисельності в області.

БУДІВНИЦТВО

Підприємствами області за 2015р. **виконані будівельні роботи** на суму 573 млн.грн. **Індекс будівельної продукції** у 2015р. становив 64,5% проти 2014р. Будівництво будівель зменшилося на 36,7%, у т.ч. житлових будівель – на 51,7%; інженерних споруд – на 31,6%. Будівництво нежитлових будівель зросло на 14,6%.

Нове будівництво, реконструкція, розширення та технічне переоснащення склали 77,4% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 12,7% та 9,9% відповідно.

ТРАНСПОРТ

Підприємства автомобільного транспорту, з урахуванням перевезень, виконаних фізичними особами-підприємцями, у 2015р. **перевезли** 1093,1 тис.т **вантажів**, що становить 81,5% рівня 2014р. Обсяг виконаного вантажообороту становив 463,3 млн.ткм (79,1%).

Послугами **пасажирського транспорту** області скористалися 86,9 млн. пасажирів, що становить 88,1% рівня 2014р. Пасажирооборот виконано в обсязі 808,3 млн.пас.км (90,9%).

Послугами автомобільного транспорту області, з урахуванням перевезень, виконаних фізичними особами-підприємцями, скористалися 48,3 млн. пасажирів, що становить 78,3% рівня 2014р. Обсяг виконаного пасажирообороту становив 630,2 млн.пас.км (87,7%).

Загальні обсяги пасажирських перевезень та пасажирообороту, здійснені тролейбусним транспортом, зросли на 4,5%.

Послугами річкового транспорту за 2015р. скористалися 15,8 тис. пасажирів (89,3% рівня 2014р.). Обсяг виконаного пасажирообороту становив 0,3 млн.пас.км (88,2%).

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

За січень–листопад 2015р. **обсяги експорту та імпорту товарів** становили, відповідно, 495,3 млн.дол. США та 348,8 млн.дол. США. Порівняно із січнем–листопадом 2014р. експорт зменшився на 22,4%, імпорт – на 29%. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами склало 146,5 млн.дол. США (у січні–листопаді 2014р. також позитивне – 146,9 млн.дол.).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 1,42 (у січні–листопаді 2014р. – 1,30).

Зовнішньоторговельні операції проводилися з партнерами 127 країн світу (з них 28 країн ЄС).

Обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 155,8 млн.дол. США, або 31,5% від загального обсягу експорту товарів (у січні–листопаді 2014р. – 206,7 млн.дол. США, або 32,4%), та зменшився проти січня–листопада 2014р. на 50,9 млн.дол., або на 24,6%.

Серед країн-членів ЄС найвагоміші експортні поставки здійснювалися до Нідерландів, Румунії, Іспанії, Польщі, Італії, Литви, Португалії та Німеччини.

Серед інших країн найбільше екпортувалися товари до Єгипту, Російської Федерації, Туреччини, Білорусі, Молдови, Ірану, Ісламської Республіки, Кореї, Республіки, Грузії, Азербайджану та Ізраїлю.

Проти січня–листопада 2014р. збільшився експорт товарів до Ізраїлю (у 3,3 раза), Єгипту (у 2,4 раза), Польщі (в 1,9 раза), Туреччини (на 35,1%), Нідерландів (на 33,3%), Молдови, Республіки (на 17,2%), Румунії (на 6,6%); зменшився – до Російської Федерації (у 2,6 раза), Азербайджану (у 2,1 раза), Білорусі (у 2 рази), Кореї, Республіки (на 37,8%), Іспанії (на 36,7%), Італії (на 36%), Грузії (на 24,8%), Ірану, Ісламської Республіки (на 17,4%).

У загальному обсязі експорту товарів порівняно із січнем–листопадом 2014р. збільшилася частка зернових культур, взуття, деревини та виробів із неї. Натомість зменшилася частка паперу та картону, готових харчових продуктів, молока та молочних продуктів, машин, обладнання та механізмів, електротехнічного обладнання, текстильних матеріалів та текстильних виробів.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 137,1 млн.дол. США, або 39,3% загального обсягу (у січні–листопаді 2014р., відповідно, 205,7 млн.дол., або 41,9%), та зменшився проти січня–листопада 2014р. на 68,6 млн.дол., або на 33,4%.

Найвагоміші імпортні поставки товарів серед країн-членів ЄС здійснювалися з Німеччини, Італії, Польщі, Великої Британії та Нідерландів.

Серед інших країн світу найбільші імпортні надходження були з Білорусі, Російської Федерації, Бразилії, Китаю, Індії та Туреччини.

Порівняно із січнем–листопадом 2014р. збільшилися поставки з Туреччини (на 11,3%), Бразилії (на 3,4%); зменшилися – з Китаю (у 2,7 раза), Німеччини (у 2,2 раза), Великої Британії (на 29,7%), Нідерландів (на 27,6%), Російської Федерації (на 23,0%), Індії (на 23,6%), Італії (на 10,4%), Польщі (на 5,7%), Білорусі (на 1,7%).

У загальному обсязі імпорту товарів збільшилася частка мінеральних продуктів, текстильних матеріалів та текстильних виробів, недорогоцінних металів та виробів із них, продукції хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, готових харчових продуктів, полімерних матеріалів, пластмас та виробів із них. Зменшилася частка котлів, машин, паперу та картону.

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

Оборот роздрібною торгівлі (включаючи роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках і фізичними особами-підприємцями) за 2015р. становив 21614,9 млн.грн., що склало 83,5% обсягу 2014р.

Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність із роздрібною торгівлі, за 2015р. становив 8772,4 млн.грн., що в порівнянних цінах на 16,5% менше обсягу 2014р.

ЦІНИ І ТАРИФИ

Індекс споживчих цін (індекс інфляції) за 2015р. в області становив 145,6%, в Україні –143,3%.

Ціни (тарифи) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива в цілому зросли у 2,1 раза (у т.ч. природний газ став дорожчим у 3,6 раза, опалення – в 1,9 раза, електроенергія – в 1,7 раза, гаряча вода – в 1,5 раза, утримання та ремонт житла – на 31,9%, водопостачання – на 14,3%, каналізація – на 11,6%).

На 43,2% подорожчали продукти харчування та безалкогольні напої, на 42,1% – відпочинок і культура, на 39,7% – особистий догляд, на 38,7% – предмети домашнього вжитку та побутова техніка, на 32,5% – одяг і взуття, на 31,1% – охорона здоров'я, на 30,8% – освіта, на 18,2% – транспорт.

ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ

У січні–листопаді 2015р. **середньомісячна номінальна заробітна плата** штатних працівників підприємств, установ та організацій (з кількістю працюючих 10 осіб і більше) порівняно із січнем–листопадом 2014р. зросла на 21,4% й становила 3241 грн.

Серед більш оплачуваних були працівники сфери інформації та телекомунікацій, зайняті у виготовленні виробів із деревини, виробництві

паперу та поліграфічній діяльності, фінансовій та страховій діяльності, виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення, добувній промисловості й розробленні кар'єрів, де нарахування в 1,3–2,0 раза перевищили середній показник в області. Водночас абсолютний розмір заробітної плати працівників підприємств поштової та кур'єрської діяльності був найнижчим і не перевищував 46,7% середнього показника в області.

Індекс реальної заробітної плати в січні–листопаді 2015р. порівняно з відповідним періодом 2014р. становив 77,6%.

Загальна сума **заборгованості з виплати заробітної плати** впродовж січня–листопада 2015р. збільшилася на 6,6 млн.грн. (на 36,5%) та на 1 грудня 2015р. становила 24,8 млн.грн. Сума боргу складає 3,5% від фонду оплати праці, нарахованого за листопад 2015р.

Борги працівникам економічно активних підприємств становили 14,6 млн.грн. Їх розміри збільшилися впродовж січня–листопада 2015р. на 5,9 млн.грн. (в 1,7 раза). Найбільша заборгованість серед економічно активних підприємств спостерігалася в промисловості – 5,8 млн.грн. (39,7% від загальної суми) та будівництві – 4,9 млн.грн. (33,4%).

Кількість працівників економічно активних підприємств, які вчасно не отримали заробітну плату, збільшилася впродовж січня–листопада 2015р. на 7,5% й на 1 грудня 2015р. становила 2,2 тис. осіб (1,2% загальної кількості штатних працівників, зайнятих в економіці області). Більшість із них була в промисловості (52,7%) та будівництві (24,3%).

Кожному із зазначених працівників не виплачено в середньому 6503 грн., що в 1,8 раза більше від середньої заробітної плати, нарахованої за листопад 2015р.

Упродовж січня–листопада 2015р. **субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг** призначено 195,9 тис. домогосподарств, що становило 87,3% від загальної кількості домогосподарств, які звернулися за субсидіями. Загальна сума призначених субсидій становила 44 млн.грн. (у міських поселеннях – 36,9 млн.грн., у сільській місцевості – 7,1 млн.грн.). Середній розмір допомоги, призначеної одному домогосподарству в листопаді, становив 596,8 грн. Крім того, 25,3 тис. домогосподарств (81,7% із числа тих, які звернулися) було призначено **субсидії готівкою на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива** (у міських поселеннях – 3,7 тис. домогосподарств, у сільській місцевості – 21,6 тис. домогосподарств). Середній розмір субсидії цього виду, призначеної в листопаді, становив 1436,5 грн. на одне домогосподарство.

У січні–листопаді 2015р. **населення області сплатило за житлово-комунальні послуги**, включаючи погашення боргів попередніх періодів, 950,1 млн.грн. (104,7% нарахованих сум).

РИНОК ПРАЦІ

Кількість зареєстрованих безробітних на кінець грудня 2015р. становила 16,1 тис. осіб. Допомогу з безробіття отримували 81% осіб, які мали статус безробітного.

Переважну більшість від загальної кількості безробітних (54,5%) становили жінки.

Рівень зареєстрованого безробіття в цілому в області порівняно з листопадом 2015р. збільшився на 0,3 в.п. й на кінець 2015р. становив 2,6% населення працездатного віку. Цей показник був вищим серед населення сільської місцевості (2,8%) порівняно з жителями міських поселень (2,4%).

Кількість вільних робочих місць (вакантних посад), заявлених роботодавцями до державної служби зайнятості, упродовж грудня 2015р. зменшилася на 20,5% й на кінець року становила 0,6 тис.

За професійними групами найменший попит на робочу силу на кінець 2015р. спостерігався на кваліфікованих робітників сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства (2,8% від загальної кількості заявлених вакансій), а найбільший – на кваліфікованих робітників з інструментом (25,1%).

Навантаження зареєстрованих безробітних на кінець 2015р. становило 25 осіб на одне вільне робоче місце (вакантну посаду).

За сприяння державної служби зайнятості у 2015р. було **працевлаштовано** 14,3 тис. осіб, або 29,9% громадян, які мали статус безробітного в цьому періоді, у т.ч. в грудні 2015р. – 0,4 тис.

Серед зареєстрованих безробітних, які отримали роботу в грудні 2015р., більше половини (54,9%) становили жінки, 44,1% – молодь у віці до 35 років.

Середньооблікова кількість безробітних, які отримували допомогу **у зв'язку з безробіттям** упродовж грудня 2015р., становила 12,4 тис. осіб. Середній розмір допомоги з безробіття складав 1404 грн., що на 1,9% перевищував законодавчо визначений розмір мінімальної заробітної плати (1378 грн.).

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ

Чисельність **наявного населення** в області, за оцінкою, на 1 грудня 2015р. становила 1045,9 тис. осіб. За січень–листопад 2015р. кількість жителів Чернігівщини зменшилася на 9731 особу, або на 10,1 у розрахунку на 1000 наявного населення.

Зменшення чисельності населення відбулося за рахунок природного скорочення – 9840 осіб. Міграційний приріст населення склав 109 осіб.

Показник **народжуваності** в січні–листопаді 2015р. становив 8,7 живонароджених у розрахунку на 1000 наявного населення проти 9,0 у відповідному періоді 2014р. Показник смертності не змінився і становив 18,9 померлих на 1000 наявного населення.

КРИМІНОГЕННА СИТУАЦІЯ

За повідомленням прокуратури, протягом 2015р. обліковано 15801 кримінальне правопорушення. Із загального числа зафіксованих правоохоронними органами кримінальних проявів 36,6% – тяжкі та особливо тяжкі.

У загальній кількості злочинів 65% становили злочини проти власності, 12,3% – проти життя та здоров'я особи, 4,8% – у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення, 3,5% – проти безпеки руху та експлуатації транспорту, 2,3% – проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, 2% – проти правосуддя, 1,8% – у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, стільки ж – злочини проти громадської безпеки, 1,4% – проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини), 1,3% – у сфері господарської діяльності.

Протягом 2015р. обліковано 56 очевидних умисних убивств і замахів на вбивство, 80 умисних тяжких тілесних ушкоджень, 16 згвалтувань і замахів на згвалтування.

Кількість крадіжок становила 7978 випадків, шахрайства – 1251, грабежів – 391, розбоїв – 60, хабарництва – 44.

Правоохоронними органами за цей період виявлено 23 особи, які скоїли злочини в складі 6 організованих груп і злочинних організацій; закінчено 6 кримінальних проваджень про кримінальні правопорушення, вчинені організованими групами і злочинними організаціями.

Кількість потерпілих від злочинів за 2015р. становила 11373 особи, із числа яких 4563 – жінки, 790 – особи похилого віку та інваліди 1 і 2 групи, 139 – неповнолітні у віці 14–17 років та 70 – діти у віці до 14 років. Найбільша кількість потерпілих (62,5%) – від крадіжок та грабежів, серед яких 40,1% – жінки. У дорожньо-транспортних пригодах, пов'язаних зі злочинами, на території області постраждали 370 осіб.

Виявлено 2968 осіб, які вчинили злочин, з них жінки – 360 (12,1%), неповнолітні – 115 (3,9%). У загальній кількості виявлених осіб, які вчинили злочини, 25,9% раніше вже ставали на злочинний шлях (з них 68,1% мали незняту або непогашену судимість), 16,5% знаходилися в стані алкогольного сп'яніння, 10,3% вчинили злочин у групі. Питома вага працездатних осіб, підозрюваних у скоєнні злочинів, які на момент учинення злочину не працювали і не навчалися, становила 53,2%, безробітних – 18,6%.

Головне управління статистики
у Чернігівській області